

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2851

יום ראשון ט"ז אדר א' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק קטו | עמוד היומי: שבת ה: | דף הכולל: ב"מ צ | קנין ירושלמי: תרומות נד
דף היומי בהלכה: ר"ח א' - ב' .
מוסר: שם עולם - ונבאר אחת לאחת' עד 'ועתה נדבר אודות מלבוש הנפש'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים "וכמו שעשה האלוקים" עד סוף הספר

אמר להם מרן הרב שך: תראו, רבי בן ציון חי
עם הרבה ילדים בדירה קטנה מאד, רק תדאגו
שהוא ירכוש דירה גדולה בשכונה החדשה,
וכאשר הוא יתגורר שם, כולם יבואו לשאול
אותו ומאליו הוא ייעשה רב המקום

על צדקותו של הגרב"צ פלמן וחכמתו של מרן הרב שך

משהיה כסף סוכם על העבודה עם קבלן, אך לפתע התעורר שכן מהבניין ממול, אשר הודיע על התנגדותו לבנייה. מששמע על כך רבי בן ציון, הודיע, 'אין בניה'. הסבירו לרבי בן ציון שכל היתר הבניה הוצא למעשה בשבילכם ולאותו שכן אין כל אפשרות למנוע זכות זו מידכם, אך רבי בן ציון בשלו, לא שווה לבנות אפילו מטר אחד אם תיווצר מתוך כך מחלוקת עם השכנים. עם כל זאת, כל פעם שפגש את אותו שכן דיבר איתו בשמחה, כביכול הוא החבר הטוב ביותר שלו.

והנה, בימים ההם הקימה צא"י את אחת משכונותיה. ההנהלה פנתה לרשכבה"ג מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל, שייעץ להם לבחור כרב את רבי בן ציון, שהוא משכמו ומעלה, צדיק ומלא ביראת שמים ואיש הלכה.

פנו העסקנים לרבי בן ציון, אשר לא הסכים לכך בשום פנים ואופן ונימוקו עמו: אני צריך לשבת וללמוד ועסק הרבנות יגרע מלימודי.

חזרו למרן הגרא"מ שך זצוק"ל, שאמר להם, תראו, רבי בן ציון חי עם הרבה ילדים בדירה קטנה מאד, רק תדאגו שהוא ירכוש דירה גדולה בשכונה החדשה, וכאשר הוא יתגורר שם, כולם יבואו לשאול אותו ומאליו הוא ייעשה רב המקום. עם הזמן גם תבקשו ממנו למסור שיעור במקום.

לפנינו סיפור נפלא עם מוסר השכל על מידת הווייתור, שפורסם לאחרונה בגליון 'במה'.

שנת תשל"ח. בביתו הקטן של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, ברחוב סעדיה גאון בבני ברק, מצטופפות ארבע עשר נפשות בשני חדרים, האחד חדר בנים והשני חדר בנות, וחדר הורים במרפסת הקטנה שסגרו לעצמם.

רבי בן ציון ורעייתו היו מאושרים ולא הרגישו כל מחסור, אך תלמידיו לא הסתפקו בזה וחפצו שרבים ירחיב את דירתו. הם פנו בדבר היתר בניה לגורמים בדבר, הם שירטטו תכנית ומסרו אותה לעיריית בני ברק. במשך כמה ימים התמקדו פקידי העירייה בעניין. מי שלא ראה שם את הצפיפות לא יבין על מה מדובר, המטרה הייתה לאפשר הרחבה למשפחת פלמן, אך התנאים גרמו לכך שהרישיון כלל היתר בניה לכלל דיירי הבנין, כך שכל דירה יכלה להוסיף חדר גדול ועוד מרפסת.

משניתן הרישיון, החלו חלק מהדיירים לממש את הזכות, אך לרבי בן ציון לא היה את הכסף הנצרך, אז הוא התעכב. יהודי עשיר, אביו של אחד מתלמידיו, הסכים לממן את הבניה כולה תמורת הסכם "יששכר וזבולון", אך רבי בן ציון טען, עם התורה לא עושים סחורה. הלווה לו אותו יהודי את הכסף ובליבו חשב שלא לדרוש את הסכום לעולם.

שוקת שבורה נוכח הלוואות לא צמודות שסכום הפירעון שלהן הצטמק למשהו לא ריאלי. זה בדיוק מה שקרה למשכנתא שנטל רבי בן ציון בבנק טפחות. במכתב רשמי ששיגר אליו הבנק, כתב: הננו להביא לידיעתכם כי הנהלת הבנק החליטה להפסיק את גביית הפירעון השוטף בהלוואתכם ולוותר על יתרת חוב ההלוואה. "מוויתור לא מפסידים", היה משנן רבי בן ציון. "אם לא הייתי מוותר לשכן, היתיה לי דירה קצת יותר גדולה משלושה חדרים במקום שניים, בעוד שבשכונה החדשה קיבלתי דירה בת ארבעה חדרים, וכעת לא רק שיש לי דירה יותר גדולה אלא שעם מכירת הקודמת נוכל להשתמש להשאת הבנות. מווייתור לא מפסידים.

פנו אליו העסקנים עם הצעה חדשה: דירה יותר גדולה בשכונה חדשה, כאשר מחירה לא יעלה על מחיר הדירה הישנה. מלבד זאת היא תירכש מכספי משכנתא, כך שהוא לא יילחץ כלל למכור את הדירה הישנה. "אבל כבר אמרתי לכם שאני לא מוכן להיות רב", דחה אותם, וכאן הם הפתיעו אותו ואמרו: "נחתום על כך שאין מצדכם שום מחויבות לכהן כרב". לכך כבר לא יכל לסרב. לבסוף התברר כמה הוא הרוויח מהוויתור. לשיאה הקיצוני הגיעה האינפלציה בארץ החל משנת תש"מ, השקל הלך והידרדר בעודו מאבד מערכו מאות אחוזים בשנה, חלקם של הבנקים למשכנתאות שלא תמיד צפו את העתיד מצאו את עצמם מול

הוא לא האמין שפיטרו אותו מהעבודה, והחליט לנסוע לבוס לברר אם זה נכון. הוא לקח את תיקו וירד לחניה, שם חשכו עיניו, גנבו לו את הרכב החדש שקנה לפני כמה ימים

הכל משמים, נטו לטובתך

שחשב. כבר למחרת הוא קיבל מכתב שהגיע בדואר מארצות הברית שבו הוא התבקש לגשת לסניף של משרד בירושלים ושם יאמרו לו במה מדובר. כשהגיע לשם נאמר לו שהוא שלח להם מכתב לפני כמה שנים שבו ביקש לערוך מחקר תורני. הוא זכר ששלח מכתב כזה לעמותה שמעודדת תלמידי חכמים שרוצים לבצע עבודות מחקר תורני רבות היקף וכעת ראו בו האדם המתאים, והבטיחו לתת לו מלגה חודשית לתקופה ארוכה לצורך המחקר, כשהסכום החודשי היה הרבה יותר ממה שקיבל בעבודתו שממנה פוטר. התשובה למכתבו מאז התעכבה עד היום משום שלא היה תורם, וכעת שמצאו תורם שלחו לו תשובה. אבל הוסיפו ואמרו לו, שמכיון שהם מעוניינים שהתמיכה תהיה גם במי שנוקק לעזרה, לכן הוא צריך הוא לעמוד בשני תנאים: א. שלא יעבוד בשום משרה אחרת. ב. שלא תהיה לו מכונית. הנה, התנאים הללו התאימו לו בדיוק, כי את שני הדברים הללו לקח לו בורא העולם יומיים לפני כן!

'אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך, כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים כך.

(מתוך הגיליון הנפלא 'מי באר' של ידידנו מזכה הרבים רבי ישראל מאיר אלטמן שליט"א, ע"פ 'האמנתי כי אדבר')

יהודי תלמיד חכם שזכה למשפחה ברוכת ילדים, נאלץ בצוק העיתים לצאת לעבוד לפרנסת בני ביתו. הוא התקבל לעבודה במשרד וקיבל משכורת שהספיקה לפרנסתו. אך "ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם" (תהלים ל', ז'). כשאדם בשלוה, חושב ש'לעולם לא אמוט', וכך שוכח מבורא העולם ש"ברצונך העמדת להררי עוז", אתה הוא בורא העולם שמעמידנו ומקיימנו ברצונך. בוקר אחד, לפני צאתו לעבודה, דופק אדם בדלת ביתו ונותן לו מכתב, הוא פתח וראה שזה מכתב פיטורין, הוא רק קורא אותו, מסתמר הוא במקומו ואומר, שמעתי שיש פיטורין אבל אותי יפטרו? 'הרי אני עובד וותיק ונאמן בעבודתי', לכן החליט ללכת לבוס ולברר אם זה אמת. לקח את תיקו וירד למטה, רק הגיע לחניה, חשכו עיניו, גנבו לו את הרכב החדש שקנה לפני כמה ימים, וגם את הביטוח לרכב עוד לא העביר מרכבו הישן, וכך יצא בהפסד כספי גדול, וגם הוא מפוטר מעבודתו. הוא הרגיש כאילו שני בלוקים נופלים על הראש בעשרים דקות...

לרגעים אחדים היה המום, אבל מיד התאושש והתחזק במחשבות ש'אין עוד מלבדו' והכל לטובה, והבין שאין לו מה ללכת לבוס, כי הראו לו מן השמים את הדרך. הוא עשה פרסה והלך לבית המדרש, ישב ולמד כל היום וקבע חברותות למשך הימים הבאים. אבל ישועת ה' באה, וגם באה יותר מהר ממה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אירע זהרבי מצא על הרצפה בביתו בול דואר. הוא התכופף בזריזות, הרימו מן הארץ וביקש לברר למי שייך הבול, בהכריזו בשמחה על מצות השבת אבדה, ולא הניחו מידו עד שנודע לו שהבול שייך לגבאי ר' שלום פוגל

משנכנס אדר מרבנים בשמחה - שמחה של מצוה

לקיים את מצות 'ביומו תתן שכרו!' זכיתי לשלם לעגלון בן ביום!.."

לימים העיד אחד הנוכחים, הרה"ג רבי מאיר ליברמן זצ"ל: באותה שעה נראה החפץ חיים שמח יותר מעני מרוד שזכה בבת אחת בהגרלה בסכום הגדול ביותר. פרצי שמחה וגילה התפרצו ממעמקי ליבו. "זכיתי לקיים מצוה!"

על האדמו"ר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע מסופר שפעם מצא על הרצפה בביתו בול דואר. הוא התכופף בזריזות, הרימו מן הארץ וביקש לברר למי שייך הבול, בהכריזו בשמחה על מצות השבת אבדה, ולא הניחו מידו עד שנודע לו שהבול שייך לגבאי ר' שלום פוגל. ואולם באותה שעה כבר לא היה ר' שלום נוכח בביתו של הרבי, יען חזר הוא לביתו ללינת לילה, כך שהיה צורך להמתין עד למחרת כדי לקיים את מצות השבת אבדה.

מה גדולה היתה שמחתו של הרבי, כפי שמתארים מקורביו בערגה: כל אותו היום היה אצלו בחינת 'יום טוב' ממש על שנזדמנה לידי מצות עשה דאורייתא של השבת אבדה, מצוה שהיא על פי רב בעיני האנשים, בפרט בדבר פעוט, בבחינת 'מצוה קלה', אך הוא ראה בכך מקום לשמוח שמחה גדולה.

כבר לפנות בוקר הודיע שהיום יש להזדרז ולהתפלל מוקדם שכן עומדים לקיים מצוה שאינה שכיחה [שכן מצות השבת אבדה אינה שכיחה בכל יום, ובפרט אצל הרבי מבעלזא שכמעט לא יצא מביתו], וצריך להזדרז ולהתכונן לקראת המצוה, עד שיגיע הגבאי וישוב לו הבול האבוד!...

(מתוך מאמרו של הרב ישראל פולק - מרוה לצמא)

בשערי בית הטבילה של ראדין נעצרה עגלה פשוטה רתומה לסוס פשוט אף הוא. יהודים אחדים שנקלעו למקום סרו לצדדים ביראת כבוד ונשאו עיניים לעבר דמותו הכפופה והמאירה של רבנו ה'חפץ חיים' זי"ע, המתרומם לאטו ממקום ישיבתו בעגלה. קשה עליו לצעוד ברגליו בזקנותו המופלגת עד המקוה לצורך טבילה של ערב שבת קודש, והוא נאלץ לעשות את דרכו בעגלה.

העגלון אף הוא לא הסתיר את התרגשותו על הזכות שנפלה בחלקו להסיע בעגלתו את גדול הדור וקדושו. הוא מיהר לרדת ממקום מושבו, תמך בידי החפץ חיים וסייע בעדו לרדת בזהירות מהעגלה.

דקות אחדות בלבד חלפו עד ששוב נראתה דמותו של המאירה של החפץ חיים עולה על העגלה בצאתו מהטבילה, טללי רטיבות מנצנצים על זקנו, ופניו קורנות אור עילאי של קדושת שבת מלכתא העומדת לבוא.

אחר נסיעה קצרה הגיע החפץ חיים סמוך לביתו, שם שלשל לידי של העגלון את התשלום בצירוף תודות על השירות היעיל. כאן וכעת, כשנכנס החפץ חיים לביתו, התרחש דבר בלתי צפוי.

הצדיק אחז בידיהם של העומדים אצלו ופתח בריקוד סוער ונלהב, ופיו מזמר שיר שבח והודיה לה' יתברך בשמחה עצומה. הנוכחים השתוממו ולא הבינו מה קרה. האם התבשר החפץ חיים על שמחה במעונו? או שמא זכה היום להוציא לאור ספר חדש?

עודם מביטים בהשתוממות, והנה הם שומעים את הצדיק ממשיך ואומר תוך ריקוד: "מודה אני לה' יתברך שזיכה אותי

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

**אל הרבי ה'בית ישראל' מגור ניגש אחד
מחסידיו שהיה חולה ובא להזכיר את עצמו
אצל הרבי. כמנהג החסידים הוא צירף אל
הקוויטל סכום כסף. הרבי שפתח את הפיתקא
שבתוכה היו ח"י שקלים בלבד, ענה לו מיד**

הרב ישראל היימן על הקמפיינים של ארגוני הצדקה

אלא הביאור הוא על דרך המוסר: כל חומר גלם בבריאה אינו יכול להתחלק לשניים ללא התערבות חיצונית. צמחים זקוקים להפריה, גם אבנים לא מתחלקות כידוע לשתיים מעצמן... הדבר היחיד שיודע להיחלק מעצמו זו האש. היא תמיד בגדר שלהבת שעולה מאיליה. נתפסת בכל דבר ומשכפלת את עצמה לעוד ועוד מחוזות ובלי גבול.

כאשר משה רבנו רצה להבין את סוד פדיון הנפש הוא חשב שיש צורך לאדם להוציא מעצמו סכום הגון בשביל לכפר על עצמו, להתאמץ מעבר לגבול היכולת, בבחינת הקרבת קרבן.

הוציא לו הקב"ה מטבע של אש מבית גזיו והראה לו. כלומר כל מעשה חשוב בעיני הבורא לפי מידת ההתאמצות של האדם. כאשר אדם מתפלל או לומד למשל, השכר ומידת ההשפעה של המעשה על האדם יהיו לפי גודל המאמץ שלו במצווה. מה שאין כן בנתינה לאחר. שם זה לא נמדד רק בזה. עצם הנתינה הרי שהיא מפרה את עצמה אצל השני עוד ועוד ללא שיעור. בזה שאדם מוציא מעצמו למען הכלל או הפרט, גם אם הוא לא התאמץ כל כך אין לזה שיעור כיון שהתוצאה לא תלויה בו. היא נמדדת לפי מה שהוא הועיל לשני.

כמובן שגם בזה נמדד המאמץ. ברור שלא גרע מכל מצווה, ואם הנתינה כרוכה במאמץ, הרי שמצד המצוה שבזה השכר נמדד לפי המאמץ. אבל כאן יש ממד אחר נוסף. זהו סודו של 'מטבע של אש'. נתינה לאחר מרבה זכויות ללא גבול

מפורסמת האמרה השנונה שאמר בעל הבית ישראל מגור לאחד מחסידיו שהיה חולה ובא להזכיר את עצמו לפני הרבי. כמנהג החסידים הוא צירף אל הקוויטל סכום כסף. הרבי שפתח את הפיתקא שבתוכה היו ח"י שקלים, הגיב מיידית.

"אילו היית נותן כמניין 'מת' לצדקה היית חי יותר זמן"... הנושא הזה של נתינת צדקה כבר שנוי בגמרא: "כל האומר הרי סלע לצדקה זה לרפואת בני הרי זה צדיק גמור". כלומר שלכתחילה יש מעלה בנתינת צדקה לשם ישועה רפואה או כל דבר אחר.

וועדי הצדקה לסוגיהם ולמקומות מושבותיהם מנצלים את העניין הזה עד תום ואנו מוצפים מידי יום ובכל תקופה באינספור פרסומים שונים על ישועות כאלו ואחרות שרק בנתינת צדקה לשם או לכאן ייפתרו כל הבעיות.

מקור העניין הוא בפרשתנו. כאשר משה רבנו מצווה מפי הגבורה להורות לבני ישראל שיינתנו כופר נפשם בצדקה להחזקת המשכן ולקורבנות שיעלו לרצון לפני האלוקים.

משה מתקשה בהבנת העניין, והדבר תמוה. מה הקושי להבין מהו מטבע? וכי תאמר שמשה לא ידע את הסכום ובדעתו הייתה שבשביל כופר נפש יש צורך בסכום גדול הרבה יותר, הרי כשהתפרש מפי הגבורה שבמחצית השקל עסקינן, הרי שלכל דרך בישראל ישנה מטבע כזו בכיסו ומדוע היה צורך להראות למשה מטבע של אש?

**אמר החזון איש, הרי הנשאל באורים ותומים גם
צריך לעמוד, ותוך כדי דיבור עמד החזון איש על
רגליו, והסתכל עשר דקות בתוך הקוויטל, ופניו
הקדושות נתאדמו, אחר כך פתח את פיו ואמר**

עובדות ומופתים אצל מרן החזון איש זי"ע

נולד בפשיסחא שנת תרל"ב והאריך ימים יותר ממאה שנים) שהיתה לו קרובת משפחה בפריז שלא היו לה ילדים, ואמרו הרופאים שהיא בוודאי כבר לא יהיה לה זרע של קיימא, אך היא מוכרחת במהירות לעבור ניתוח כדי שתישאר בבריאות הגוף.

לפנינו עובדות נוראות ממרן החזון איש זי"ע אשר אמר ויהי מופתים ורפואות לחולים. את העובדות סיפר הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א והובאו בגיליון הנפלא 'אסדר לסעודתא': נספר עובדא מרבי משה אהרן בוים (יהודי חסידי בבני ברק,

לא נפל מדברי החזון איש דבר ארצה. אכן האישה היתה צריכה בדיוק עשר מזוזות לביתה שבפריז! ואכן זכתה האשה לזרע של קיימא!

מִן הַגֵּר"ח קֵנִיבְסְקִי זְצוּק"ל סִיפֵר סִיפּוֹר נוֹרָא.
פֶּעַם הָיָה חוֹלָה שֶׁאִמְרוּ הַרופָאִים שֶׁהוּא כָּבֵר לֵאחֹר יֵאוּשׁ, וְלֹא יָחִיהַ יוֹתֵר מֵאַרְבַּעַה יָמִים. כְּשֶׁבָּא הַחוֹלָה לְבֵית הַחֲזוֹן אִישׁ וְשָׁמַע אֶת דְּבָרֵיהֶם, עָנָה לוֹ הַחֲזוֹן אִישׁ בִּישׁוּב הַדַּעַת: תֹּאמֶר לִי מַה בְּרָא הַקַּב"ה בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן? וְעָנָה לוֹ. מַה בְּרָא הַקַּב"ה בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי? וְעָנָה לוֹ. מַה בְּרָא הַקַּב"ה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי? וְעָנָה לוֹ.
אָמַר הַחֲזוֹן אִישׁ: אִם כֵּן שֶׁהַקַּב"ה יִכּוֹל לִבְרוֹא כ"כ הַרְבֵּה דְבָרִים בְּאַרְבַּעַה יָמִים, הֲרִי הוּא יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ אֵיטֵךְ תוֹךְ אַרְבַּע יָמִים. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נִתְפָּרַסְם בְּעִיתוֹנֵי אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהִמְצִיאוּ אֶת תְּרוּפַת הַפְּנִיצִיל בְּאַנְגְלִיָּה, וְבוֹ בַּיּוֹם כָּבֵר שֶׁלְּחוּ פְּנִיצִיל לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהַחוֹלָה לִקְחוּ וְהִתְרַפְּאוּ.
מִמֶּשׁ כְּדִבְרֵי הַחֲזוֹן אִישׁ, כִּי הַקַּב"ה בּוֹרָא רְפוּאוֹת, וְכִשְׂצֵא הַחוֹלִי נִגְזַר שִׁיתְרַפֵּא ע"י סֵם פְּלוֹנִי שְׁעוֹד לֹא נִבְרָא...

במעשה איש מובא שאדם אחד אמר לחזון איש בטרונאיא: 'לאו בכל יומא מתרחש ניסא'. ענה לו החזון איש: 'כך הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן: 'לאו. בכל יומא מתרחש ניסא'. היינו אל תדבר כך, כי בכל יום מתרחשים ניסים!

ובא רבי משה אהרן עם קוויטל אל החזון איש והזכיר את שם קרובתו. וענה החזון איש: 'אתה רוצה לעשות אותי כאדמו"ר פולני?' הרי בפולין היה צדיק גדול פועל ישועות 'רבי יחיאל מאיר מגוסטינין', שהיה פועל ישועות רבות לבני ישראל. לאחר שנסתלק, בקשו ממלא מקום, והחלו רבים לבוא לבית רבי יהושעל'ע קוטנער, ולא ידע רבי יהושע מה רוצים ממנו, אך התחיל לקרוא קוויטלאך של החולים, ואכן היו כמה וכמה מופתים על ידו.

ואמר רבי משה אהרן לחזון איש: מורי ורבי הישמח ישראל היה שם אצל רבי יהושעל'ע, ואמר שיש מזה הוכחה ניצחת שיכולים לקרוא קוויטלאך בכח התורה בעצמה, ואם כן יקבל נא מרן את הקוויטל.

כשמוע החזון איש את דברי רבי משה אהרן, שתק לכמה רגעים, ואח"כ לקח הקוויטל מידו. תיכף שלקח הקוויטל, קם רבי משה אהרן ועמד על רגליו, כדרך החסידים שעומדים כשהרבי קורא הקוויטל. שאל אותו החזון איש 'מדוע עמדת על רגלך?' ענה לו רבי משה אהרן, כי בשאלת אורים ותומים גם צריכים לעמוד. אמר החזון איש, הרי הנשאל באורים ותומים גם צריך לעמוד. ותוך כדי דיבור עמד החזון איש על רגליו, והסתכל עשר דקות בתוך הקוויטל, ונתאדם בפניו הקדושות, אחר כך פתח את פיו ואמר לרבי משה אהרן: 'שלא תעשה את הניתוח, וכן יהיה לה זרע של קיימא, ואתה תיסע לירושלים אל ר' נחמן פפירנא הסופר ותזמין עשר מזוזות כשרות ותשלחם לפריז לבית קרובתך, שתחליף המזוזות!'

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדרך היומית

מי קיבל את המינוי לשמור על המשרד?

בבא קמא דף קטז

גנב ומכר

יהיה את המפתח ורק שתדע שיש כאן חפצים יקרי ערך במיוחד ואני סומך רק עליך.

והנער עומד נדהם שמימי לא שמע שבחים כאלו ותמיד כינו אותו גנב ופושע, ובתוך כך הרב הוציא את המפתח ונתן לו, והוא היה הולך כשהמפתח תלוי על צוארו בשרשרת והרב ראה שפה ושם עדיין נגנבו חפצים קטנים חסרי ערך אך העלים עין ואחר כמה שנים הבחור הפך להיות צדיק אמיתי.

(ובחרת בחיים)

אני שמעתי עליך שאתה מאוד אחראי ומעשה שסיפר הרב יחיאל יעקובזון שליט"א שהיו לו איזו קבוצה של תלמידים בעייתיים במיוחד, והוא היה צריך לטפל בהם, והזהירו אותו מראש על אחד מהם שהוא גנב שנתפס בעבר על כמה מקרי גניבה, ושלא יניח חפצים יקרי ערך בסביבתו. אך הרב חשב אחרת והוא קרא לאותו תלמיד ואמר לו, תשמע, אני שמעתי עליך שאתה מאוד אחראי ולכן אני רוצה למנות אותך אחראי על המשרד שלי ורק לך

מה מברכים על תערובת של שני מאכלים שברכתם שונה?

מהווה מיעוט בתערובת, ולכן ברכת התערובת היא 'מזונות'. ודין זה אמור רק כשהדגן מופיע בתערובת כמאפה או כתבשיל, אבל גרגירי דגנים שלמים שהתבשלו כמות שהם ולא התמעכו ולא נדבקו זה לזה, וכל שכן דגן חי - דינם לענין תערובת הוא כדין שאר המינים.

[שו"ע רח, ב, משנ"ב ב ר"ו, ושעה"צ כז; בו"מ דרשו, 6; וראה משנ"ב שם, ד, ושעה"צ ט, וראה עוד שו"ע שם, ט, ומשנ"ב וביה"ל שם]

תערובת של שני מאכלים שברכתם שונה - אם אחד מהם הוא המרכיב החשוב והעיקרי לעומת האחר, יש לברך עליו אף אם הוא מהווה מיעוט בתערובת, והשני נטפל אליו ונפטר בברכתו. ואם שני המרכיבים חשובים ועיקריים במידה שווה, אך אחד מהם מהווה רוב בתערובת, הוא נחשב לעיקר.

ואם אחד מהם הוא מחמשת מיני דגן - חיטה, שעורה, שיבולת שועל, כוסמין ושיפון - הוא נחשב כעיקר אף אם הוא

מה מברכים על קציצות בשר שמעורב בהן קמח?

שבהן נועד למאכל, ברכתן 'שהכל', משום שעיקר הכוונה במאכל זה היא לבשר ולדגים ולא לדגן, וחשיבות המאכל היא בבשר ובדג ולא בדגן, והוא מוגש ונאכל כבשר ודג, ולא כמיני מזונות; וכל שכן כאשר מטרת הדגן היא רק לנפח את הקציצות, לרכך, או לסייע בבישולן ובטיגונן.

[שו"ע רח, ב, משנ"ב ז-ח, ושעה"צ יג; בו"מ דרשו, 7, וראה עוד שם]

כאמור, מין דגן נחשב לעיקר בתערובת אף כשהוא מהווה בה מיעוט. דין זה אמור רק כאשר הדגן הוכנס לתערובת לשים אכילתו מצד עצמו, או לשים נתינת טעם משמעותי בתערובת; אך אם הדגן משמש רק כחומר מייצב, כתבלין בעלמא, כצבע מאכל וכדומה - דינו כדין שאר המינים, האמור לעיל.

ועם זאת, קציצות בשר ודגים שמעורב בהן קמח חיטה, קמח מצה וכדומה, (והדגן אינו מהווה רוב בתערובת) - למרות שהדגן

האם ברכת ה'שְׁנִיץ'ל' היא תמיד 'שהכל'?

משמעותיים - יש שהורו, להפריד מעט מהציפוי ולברך עליו 'מזונות', וכן לברך 'שהכל' על הבשר או הדג. ויש שחששו ל'ברכה לבטלה' או ל'ברכה שאינה צריכה', והורו לפטור את הציפוי בברכת 'מזונות' על מאכל אחר. ויש שהורה, כי ירא שמים ינהג כן גם במקרה שהציפוי דק.

[בו"מ דרשו רח, 7]

בהמשך לאמור: פרוסת חזה עוף או דגים, המצופות בקמח מצה או בפירורי לחם המעורבים בביצה ובתבלינים - המכונות 'שְׁנִיץ'ל' - דינן כדין הקציצות הנ"ל, כלומר, שהואיל והעוף או הדג הם עיקר מטרת המאכל, חשיבותו ומהותו, ברכתו 'שהכל'; וכל שכן כאשר הציפוי נועד רק לשמש את המאכל, כלומר, לִיְפּוֹתוֹ, או לסייע בטיגונן.

ברם, כאשר הציפוי עשוי כשכבה עבה בעלת נפח או טעם

* מי שבירך על מאכל ונפל מידו ונשפך, אבד, או התלכלך במידה שלא ניתן אפילו לטעום ממנו, אם היה מונח לפניו מאכל נוסף שברכתו שווה למאכל זה - לפי הכרעת המשנה ברורה, יאכל את המאכל הנוסף, ולא יברך שנית.

* מי שבירך על מאכל ואכלו, וחפץ לאכול מאכל נוסף החשוב יותר מהמאכל הראשון, כגון שאכל תפוח וחפץ לאכול לאחריו ענבים, שהם משבעת המינים וחשובים יותר - צריך לברך שנית.

* לאחר אכילת כל מאכל, למעט תבשילים ומאפים ממיני דגן ופירות משבעת המינים, וכן לאחר שתיית כל משקה, למעט יין - מברכים 'בורא נפשות'. והמנהג שלא לחתום ברכה זו בַּשֵּׁם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כשאוכלים בגינה ציבורית - האם צריך לשבת במקום אחד?

'עירוב' של שבת. ואם אינו מוקף במחיצות, יש אומרים, שהמעבר בו ממקום למקום נחשב כמעבר מחדר לחדר, דהיינו, שאם היתה דעתו לכך בשעת הברכה, או שרואה מהמקום השני את מקום אכילתו הראשון - רשאי לכתחילה לעבור; ובדיעבד, אף כשלא היתה דעתו לכך, ואינו רואה את מקומו הראשון, אינו מברך. וראה במקורות.

[שו"ע קעח, א-ב, משנ"ב כג רכה, וביה"ל ד"ה בבית; בו"מ דרשו, 17, וראה שם, 18; וראה שו"ע שם, ג, משנ"ב לז-לח, ושעה"צ ל-לא]

אסור לצאת ממקום האכילה כי אם בתנאים מסוימים, והיציאה עשויה לחייב ברכות נוספות לפני המשך האכילה, והדין משתנה בין יציאה מהבית, לבין מעבר מחדר לחדר; ואילו מעבר ממקום למקום באותו החדר מותר לכתחילה, ואינו מחייב כל ברכה.

ובנוגע למעבר ממקום למקום באמצע אכילה במקום פתוח - אם הוא מוקף במחיצות, הריהו נחשב כחדר אחד, ומותר לכתחילה לעבור ממקום למקום; ויש שהורה, כי ד"י בהיקף

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666